

กลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

Research Management Strategy in Secenary School under Office of the Secondary Educational Service Area Office 41.

ประไพ ตีทะโกศล*
Prapai Titakosol*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิจัยและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาและ 3) ประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา การดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิจัยและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 435 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอนและการสนทนากลุ่ม 2 ครั้ง จำนวน 25 คน พบว่า 2) การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้วยวิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ 2 ครั้ง จำนวน 35 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักวิชาการ เพื่อการจัดทำ SWOT Analysis ของโรงเรียนและจัดทำร่างกลยุทธ์ และให้ผู้ทรงคุณวุฒิทำการวิพากษ์กลยุทธ์ ด้วยวิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน พบว่า ได้กลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา 10 กลยุทธ์ 37 มาตรการและ 47 ตัวชี้วัด 3) ประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 22 คน ผู้ประเมินประเมินว่า กลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากและมากที่สุด

คำสำคัญ : กลยุทธ์, การบริหาร, งานวิจัยในโรงเรียน

¹ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

¹ Doctor of Philosophy (Administration and Development Strategy)

* Corresponding author. Tel. 089-5647716 E-Mail : prapaiti@hotmail.com

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the conditions and problems of administration and the factors related to research in secondary school administration. 2) To develop strategic management research in secondary school. 3) To assessment the strategic management research in secondary school. This research was conducted by 3 steps. 1) Study the conditions and problems of administration and the factors form questionnaire which survey the opinions from 435 administrators and teachers, and focus group discussion from 25 administrators and teachers. 2) Develop strategy by workshops from 35 administrators, teachers and experts. The connoisseurship from 11 experts using SWOT Analysis method. 3) Assessment the strategies administration to research by 22 experts. The finding of this research were 10 strategies, 37 measures and 47 indicators. The results of strategic administration to research were the suitability and the utility were at the highest level. The feasibility was at a high level.

Keyword : Strategy, Administration, Research in secondary school

ความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วตามกระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ปัญหาสำคัญที่ประเทศไทยเผชิญในขณะนี้ ได้แก่ ปัญหาระบบการศึกษาของไทยซึ่งถือได้ว่าเป็นระบบที่อ่อนแอเนื่องจากการพัฒนาหรือปรับปรุงระบบการศึกษาของประเทศมักจะคัดลอกเอารูปแบบจากประเทศอื่นๆ โดยมองข้ามบริบทและความแตกต่างของประเทศต้นแบบกับประเทศไทย การปฏิรูปการศึกษาของไทยในรอบ 7-8 ปีที่ผ่านมา กลับถูกตีความหมายว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารและวิธีการทำงานของครูอาจารย์ ตามกฎหมาย นโยบาย คำสั่ง และคำสั่งอื่นๆ จากบนลงล่าง การที่จะให้คนในองค์กรไม่ว่าครูอาจารย์ ผู้บริหารทุกระดับในกระทรวงศึกษาธิการ ปฏิรูปการศึกษาหรือปฏิรูปตนเองเป็นไปได้อย่าง และมีข้อจำกัดหลายประการเนื่องจากมนุษย์เราโดยทั่วไปมีความเคยชินกับวิถีชีวิตเดิมไม่ยอมเปลี่ยนแปลงดังเช่น

เฉลิมพล รุจินันตร์ และสิริพัฒน์ ประโทนเทพ (2554, หน้า 23) ได้กล่าวถึงเรื่อง การศึกษาของชาติไทย กำลังถอยหลังลงคลองอย่างแท้จริง ถือเป็นความรับผิดชอบของเราคนไทยทั้งประเทศที่ได้ร่วมกันปล่อยปละละเลยให้สิ่งที่ไม่ควรบังเกิดขึ้นกับการศึกษาไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ในการจัดการเรียนการสอนของครูในยุคปฏิรูปการศึกษา ครูไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการสอนอย่างเดียว ครูต้องมีการทำวิจัยควบคู่ไปด้วย และเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษากับการวิจัย ในมาตรา 24 (5) และมาตรา 30 ที่เน้นการทำวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้อยู่ เพราะกระบวนการวิจัยในโรงเรียนเป็นกระบวนการค้นหาความรู้ความจริงที่สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนแต่ละแห่งสามารถนำไปเป็นสารสนเทศทางการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านกรบริหารงานบุคคลการบริหารงานการเงินและพัสดุการบริหารงานแผนงานการบริหารทั่วไป แต่ครูยังไม่คุ้นเคยกับงานวิจัย ดังที่นิรุช ธรรมสุนทร (2547, หน้า 44) กล่าวไว้ว่า ในปัจจุบันครูไทยมีจำนวนหลายแสนคนที่เห็นว่ากรวิจัยเป็นสิ่งที่ น่ากลัว ไม่กล้าทำ ถ้าหากครูทุกคนได้ทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับ

การจัดการเรียนการสอนก็จะก่อให้เกิดผลดีต่อวงการศึกษาไทย โดยเฉพาะการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งในแวดวงการศึกษาเราต้องยอมรับว่าการวิจัยเป็นกระบวนการ ที่ควบคู่กับกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งเป็นกลไกที่นำไปสู่ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างมี ประสิทธิภาพ (แอ็ดมิน, 2552)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตการศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 มีความจำเป็นต้องเพิ่มประสิทธิภาพสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และการเรียนรู้ให้ทันสมัย มีความเข้มแข็งทางด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ผู้วิจัยเห็นว่างานวิจัยในโรงเรียนจัดเป็นนวัตกรรมหนึ่งที่สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาและการพัฒนา คนให้มีคุณภาพสูงขึ้น จึงทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยส่งเสริมงานการบริหาร งานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาตามทศวรรษที่สองและ เป็นไปตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิจัยและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41
3. เพื่อประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิจัย และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน วิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 โดย

1.1 การใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 435 คน ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 108 คน ครูผู้สอน จำนวน 327 คนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 62 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซีและ มอร์แกน (Krejcie & Morgan) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและนำไปเปรียบเทียบกับ เกณฑ์เพื่อแปลความหมายข้อมูล

1.2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) 2 ครั้ง ผู้ให้ข้อมูลครั้งที่ 1 กลุ่มผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 13 คน ครั้งที่ 2 กลุ่มครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 12 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจงทำการตรวจสอบยืนยันข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและเสนอแนะข้อมูลเพิ่มเติม ในด้านสภาพและปัญหาการบริหารงานวิจัยในโรงเรียนและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ของสภาพแวดล้อมภายใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้บริหาร 2) ด้านครูผู้สอน 3) ด้านงบประมาณ และ 4) ด้านวัสดุอุปกรณ์ และ สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคม 3) ด้านเทคโนโลยี และ 4) ด้านนโยบายของรัฐบาลและหน่วยเหนือ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 โดยมีขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) 2 ครั้ง โดยผู้เชี่ยวชาญที่ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด ครั้งที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 11 คน ครูผู้สอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ที่มีวิทยฐานะชำนาญการขึ้นไป จำนวน 7 คน และนักวิชาการที่มีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัย จำนวน 2 คน ทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก (SWOT Analysis) ครั้งที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 11 คน ครูผู้สอนที่ทำหน้าที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ที่มีวิทยฐานะชำนาญการขึ้นไป จำนวน 2 คน และนักวิชาการที่มีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัย จำนวน 2 คน ทำการ SWOT Matrix และการให้ค่าน้ำหนักและค่าคะแนนความสำคัญของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคาม เพื่อการจัดทำร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ที่ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ มาตรการและตัวชี้วัด

2.2 นำกลยุทธ์ ที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ มาทำการตรวจสอบและวิพากษ์กลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ที่มีความสอดคล้องด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ด้วยวิธีการสัมมนาองผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดทำกลยุทธ์และการบริหารงานวิจัย จำนวน 11 คน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 โดยการใช่แบบสอบถาม ให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ประเมินและข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย ผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 นักบริหารและนักวิชาการ และครูผู้สอน ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับด้านกาวิจัยและการพัฒนากลยุทธ์ จำนวน 22 คน ทำการประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ในด้านความสอดคล้อง ความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการคำนวณค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้แก่ กลยุทธ์ มาตรการ และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ย ≥ 3.51 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ≤ 1.00 แสดงว่ากลยุทธ์นั้นมีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

ผลการวิจัย

1. ผลของการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิจัยและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 สรุปได้ดังนี้

1.1 สภาพการบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า ด้านการวางแผน ผู้บริหารมีการวางแผนการบริหารงานวิจัย ด้านการจัดโครงสร้างองค์การเพื่อการบริหารงานวิจัยมีการแต่งตั้งหัวหน้างานวิชาการหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และหัวหน้างานวิจัยเป็นผู้รับผิดชอบ ด้านการนำโดยผู้บริหารสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินงานและการควบคุม มีการสั่งการ มีการดำเนินงาน การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการบริหารงานวิจัย โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินงานการบริหารงานวิจัย

1.2 ปัญหาการบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่าด้านการวางแผน มีการวางแผนการบริหารงานวิจัยในโรงเรียนยังไม่สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนการจัดองค์การ บุคลากรที่รับผิดชอบงานมีความสามารถไม่เหมาะสมกับงาน ด้านการนำผู้บริหารและบุคลากรไม่ให้ความสำคัญในการวิจัยในโรงเรียน ด้านการควบคุม การกำหนดคณะกรรมการวัดและประเมินคุณภาพงานวิจัยไม่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการวิจัย ไม่มีการติดตามและรายงานสรุปผลการประเมินงานวิจัยในโรงเรียน รวมถึงการประเมินผลงานวิจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในโรงเรียนยังไม่เหมาะสม

1.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ด้านผู้บริหารมีความรู้ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการบริหารงานวิจัยในโรงเรียน ด้านครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนและมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ด้านงบประมาณ มีความหลากหลายพอเพียงและต่อเนื่องของแหล่งเงินงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ มีความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้รวมถึงแหล่งสืบค้นในการดำเนินงานด้านการบริหารงานวิจัยอย่างเพียงพอ ส่วนปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน ด้านเศรษฐกิจ มีการได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลเพื่อการทำงานวิจัย ด้านสังคม การได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือขององค์กรต่างๆ ภายนอกด้านเทคโนโลยี การได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือด้านระบบอินเทอร์เน็ตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสืบค้นฐานข้อมูลงานวิจัยได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศน้อย ด้านนโยบายของรัฐบาลและหน่วยเหนือ รัฐบาลมีการสนับสนุนและส่งเสริมงานวิจัยในโรงเรียน

2. ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 สรุปได้ดังนี้

กลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 1 วิสัยทัศน์ 4 พันธกิจ 4 เป้าประสงค์ 4 ประเด็นกลยุทธ์ 10 กลยุทธ์ 37 มาตรการ และ 47 ตัวชี้วัด โดยกลยุทธ์ 10 กลยุทธ์ที่ปรากฏนี้ ได้กำหนดเป็น 4 ด้านดังต่อไปนี้

1. กลยุทธ์เชิงรุก (SO) ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาระบบการวางแผนการดำเนินงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 8 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการดำเนินงานวิจัย

2. กลยุทธ์ไม่เสี่ยง (ST) ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนการดำเนินงานวิจัย

3. กลยุทธ์ปรับเปลี่ยน (WO) ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาความรู้ ทักษะและเจตคติในการวางแผนการดำเนินงานวิจัยให้กับผู้บริหาร และครูผู้สอน

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาโครงสร้างองค์กรที่รับผิดชอบการดำเนินงานวิจัยให้ชัดเจนและเอื้อต่อการบริหารงานวิจัย

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยและการบริหารจัดการงานวิจัยให้มีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 10 พัฒนาระบบการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพ

4. กลยุทธ์ป้องกันตัว (WT) ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 6 เสริมสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทำงานวิจัยที่มีคุณภาพและนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 7 สร้างเครือข่ายการดำเนินการบริหารจัดการงานวิจัยทั้งภายในและภายนอก โรงเรียน

กลยุทธ์ที่ 9 พัฒนาระบบการติดตามและประเมินงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพ

3. การประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผู้ประเมิน ประเมินว่า กลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ในด้านความสอดคล้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากและมากที่สุด

สรุป อภิปรายผล

1. สภาพและปัญหาการบริหารงานวิจัยและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

1.1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 มีการดำเนิน ใน 4 ด้าน ดังนี้ 1) การด้านการวางแผน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการวางแผนการบริหารงานวิจัย แต่ยังไม่ค่อยได้ดำเนินการจัดหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ใช้เพื่อการวางแผนการบริหารงานวิจัย และมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยเชิญผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมในการวางแผนที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ในเรื่องการวางแผนปฏิบัติการของทุกโรงเรียนได้มีการกำหนดให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีและแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่แล้ว และผลวิจัยก็มีความสอดคล้องกับแนวคิดของธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 35-39) ที่กล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ตุลาคม 2543) ได้กำหนดลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบเพื่อบริหารและจัดการศึกษาตามแนวการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) คือ การบริหารอย่างมีอิสระ (ตามการกระจายอำนาจการบริหารทั้ง 4 ด้านให้แก่สถานศึกษา) เพื่อให้เกิดความคล่องตัว และยังมีความสอดคล้องกับแนวคิดของณรงค์วิทย์แสนทอง (2555) กล่าวว่า การจัดทำแผนปฏิบัติการหรือที่เรียกกันว่า Action Plan เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่คนทำงานมักจะละเลยไม่ยอมทำ หรือทำแบบขอไปทีปัญหาเกิดจากหลายคนรู้จัก Action Plan และเข้าใจไม่เท่ากันไม่รู้ว่าแผนปฏิบัติการที่ดีเขาจัดทำกันอย่างไร มีแบบฟอร์มหรือไม่ มีหัวข้ออะไรบ้างจะตรวจสอบได้อย่างไรว่าเราทำถูกต้องและถูกใจผู้บริหาร เสนอไปก็ไม่เคยถูกใจแต่ผู้บริหารก็ไม่เคย

บอกเราว่าจะทำอย่างไรบอกแค่เพียงว่าแผนที่เราเสนอไปนั้นเป็นแผนการทำงานธรรมดาไม่ใช่ Action Plan และที่สำคัญกว่านั้นก็คือ มักพูดถึง Plan แล้วหนึ่งหรือนำไปใช้เหมือนกันแต่เป็นเพียงการทำตามแผนที่เขียนไว้ว่าจะทำอะไรบ้าง (เพื่อสรุปว่าได้ทำตามแผนแล้ว) ส่วนผลของแผนจะเป็นอย่างไรก็ไม่ค่อยได้รับความสนใจจากคนทำงานมากนัก

การจัดองค์การ พบว่า โรงเรียนมีการจัดโครงสร้างองค์การโดยมีหัวหน้างานวิชาการและหัวหน้างานวิจัยเป็นผู้รับผิดชอบ มีส่วนน้อยที่ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงและเป็นผู้กำหนดบทบาทหน้าที่ในการบริหารตามโครงสร้างการบริหาร ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การกำหนดโครงสร้างองค์การเป็นการกำหนดมาหน่วยงานต้นสังกัดให้ทุกโรงเรียนปฏิบัติ ในการแบ่งงานหรือปริมาณผู้บริหารจะเป็นผู้กำหนดโดยมีการยอมรับในความสามารถของแต่ละคน ผลวิจัยยังมีความสอดคล้องสอดคล้องกับแนวคิดของ ฌ็อง-ฌัก แอสทอง (2555) กล่าวในเรื่อง เทคนิคการจัดทำแผนปฏิบัติงาน (Action Plan) ว่าควรจะมีการกำหนดตำแหน่งหรือชื่อบุคคลผู้รับผิดชอบแผนปฏิบัติหลัก (Action Plan Leader/Owner) ไว้หนึ่งคนและในแต่ละกิจกรรมควรจะมีการกำหนดผู้รับผิดชอบให้ชัดเจนและมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ รั้งสรรค์ ประเสริฐศรี (2549, หน้า 13-14) ได้กล่าวถึงในเรื่องการจัดการจัดองค์การ (Organizing) เป็นกระบวนการตัดสินใจว่าใครจะทำงานอะไรและรายงานขึ้นตรงกับใครเป็นการใช้บุคลากรได้อย่างเหมาะสม (Staffing) หรือหมายถึงกระบวนการออกแบบงาน การจัดสรรทรัพยากรและการประสานกิจกรรมการทำงานโครงสร้างองค์การ (Organization structure) เป็นระบบของงาน ระบบความสัมพันธ์ในการรายงานและระบบความเชื่อมโยงในการสื่อสาร ระบบการไหลของงานและช่องทางการสื่อสารซึ่งจะต้องมีการเชื่อมงานเข้าด้วยกันระหว่างบุคคลและกลุ่ม โครงสร้างองค์การจะต้องมีทั้งการจัดสรรงานด้านการจัดแผนกและการจัดให้เกิดความร่วมมือให้เกิดผลในการทำงาน ถ้าทำได้ดีทั้งสองสิ่งจะเป็นสินทรัพย์ที่สำคัญซึ่งจะช่วยการปฏิบัติการตามกลยุทธ์ขององค์การ ไม่มีองค์การใดที่จะมีโครงสร้างที่ดีที่สุด จะต้องปรับตามสถานการณ์

การนำพบว่า ผู้บริหารมีการตัดสินใจในการดำเนินงานการบริหารงานวิจัย มีการสั่งการ การมอบหมายงานรวมถึงการสร้างขวัญกำลังใจและการจูงใจโดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการส่งเสริมในเรื่องการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์และนวัตกรรม เพื่อการวิจัยในโรงเรียน มีส่วนน้อยที่ผู้บริหารเป็นผู้ประเมินผลการทำงานและโครงการต่าง ๆ ตามความพอใจตนเองมีการส่งเสริมให้ครูใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์และนวัตกรรมเพื่อการวิจัยในโรงเรียน ที่ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเป็นบุคคลที่ต้องรับผิดชอบต่อปฏิบัติการปฏิบัติงานขององค์การ จึงต้องมีภาวะผู้นำตามบทบาทหน้าที่ของการบริหารงานตามที่กำหนดบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมงานวิจัยในโรงเรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อผลสำเร็จการบริหารการศึกษาในโรงเรียน ซึ่งเป็นตัวชี้วัดถึงสมรรถนะการปฏิบัติงานที่แสดงถึงบทบาทและความรับผิดชอบของบุคลากรในโรงเรียนแต่ละคนรวมถึงสมรรถนะการปฏิบัติงานในทางการบริหารแบบมุ่งสัมฤทธิ์ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียน ย่อมมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการส่งเสริมงานวิจัยในโรงเรียน ด้วยวิธีการจัดหา ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศการติดตามและประเมินผลเพื่อให้การดำเนินการวิจัยของบุคลากรและหน่วยงานสามารถดำเนินการวิจัยและนำผลการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับวิลเลียมส์ (Williams, 2001) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผู้บริหารและบทบาทของผู้บริหารเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ มีความมุ่งหมายเพื่อเสนอมุมมองด้านภาวะผู้นำและการประเมินแก่นักปฏิบัติ และเพื่อศึกษาคุณภาพและกรอบของภาวะผู้นำที่หลากหลาย พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างชัดเจนระหว่างคุณภาพของภาวะผู้นำในกระบวนการประเมินกับประสิทธิผลของกระบวนการประเมินที่รับรู้ ผู้บริหารรู้สึกว่าการประเมิน

การประเมินได้ออกแบบเกี่ยวกับกรอบภาวะผู้นำที่ศูนย์ ISLLC ได้พัฒนาขึ้นนั้น ได้แก่ วิทยุทัศน์ วัฒนธรรม และการสอน การร่วมมือกันปฏิบัติ การจัดการบริบททางการเมือง ทางสังคมและจริยธรรม เหล่านี้ จะเป็นประโยชน์ในกระบวนการประเมินและเป็นประโยชน์

การควบคุมพบว่า ส่วนมากโรงเรียนมีการดำเนินงานการติดตามและประเมินการดำเนินงานการบริหารงาน รวมถึงการกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการ โรงเรียนส่วนมาก จะไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการติดตามและประเมินผลการวิจัยรวมถึงการนำผลการวิจัยไปใช้จัดทำแผนปฏิบัติการที่ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ทุกโรงเรียนรับนโยบายด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานและมีการสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน เพื่อการของงบประมาณหรือ การประเมินมาตรฐานของโรงเรียน ดังนั้นจึงขาดการนำผลการวิจัยไปใช้จัดทำแผนปฏิบัติการในครั้งต่อไป นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของโสรัส กันแก้ว (2550) ทำการศึกษาวิจัยพบว่าผู้บริหาร มีบทบาทปานกลางในการบริหารงานด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การและด้านการควบคุมงาน ซึ่งตรงกับ หลักการของสุนทร โคตรบรรเทา (2552, หน้า 6-7) ที่กล่าวถึง การบริหารเป็นกระบวนการของหน้าที่ (Functions) ในด้านการควบคุม (Controlling) เกี่ยวกับหน้าที่การประเมินผลของผู้บริหาร การทบทวน การออกกฎระเบียบ การควบคุมพนักงาน การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการดูแลมาตรฐานของการบรรลุเป้าหมาย และการรับผิดชอบในการทะนุบำรุงภายใน รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

1.2 ผลการศึกษาปัญหาของการบริหารงานวิจัย ในภาพรวม พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิจัย ในด้านการวางแผนการบริหารงานวิจัยในโรงเรียนไม่สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน ขาดการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก และที่สำคัญไม่ได้นำผลจากการทำโครงการในแต่ละปี มาประเมิน ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในการวางแผน กำหนดนโยบายและเป้าหมายของงานวิจัยที่ชัดเจน ผู้บริหารและบุคลากรไม่ให้ความสำคัญในการวิจัยในโรงเรียน การสื่อสารและการประสานงานยังไม่ชัดเจน เหมาะสมและราบรื่นมีการสั่งการ การพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยยังไม่ชัดเจนและวิธีการพัฒนาบุคลากร ยังไม่มีคุณภาพเพียงพอที่ทำให้ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ ไม่ให้ความสำคัญรวมถึงการขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการหาข้อมูลจากสภาพแวดล้อม ภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่จะนำมาวิเคราะห์เพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินงานการบริหารงาน วิจัย งานวิจัยที่เกิดขึ้นเป็นเพียงเพราะถูกบังคับให้ทำหรือที่ทำเพราะต้องการเพิ่มวิทยฐานะของตนเอง เท่านั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมภพ บุญเที่ยงตรง (2550) ที่ทำการศึกษาพบว่า ในการปฏิบัติงาน วิจัยในชั้นเรียนเป็นปัญหาสำหรับครูและผู้บริหารมากที่สุดโดยเฉพาะการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมการทำวิจัย ในชั้นเรียน และยังมีผลสอดคล้องกับผลการวิจัยของโสรัส กันแก้ว (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทในการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาจะเชิงเทราเขต 1 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทในการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 4 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

1.3 ผลการศึกษาด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ภายในโรงเรียน ด้านจุดแข็ง ได้แก่ ผู้บริหารมีความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการบริหารงานวิจัยในโรงเรียน และครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนและมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ทั้งนี้เป็นเพราะว่า งานวิจัยในโรงเรียนมีความสำคัญ และมีความจำเป็น เป็นอย่างยิ่งเพราะผลงานวิจัยสามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหา และพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การบริหารงานโรงเรียนอย่างมีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป และมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษา

กับการวิจัย ในมาตรา 24 (5) และมาตรา 30 ที่เน้นการทำวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้เพราะกระบวนการวิจัยในโรงเรียนเป็นกระบวนการค้นหาความรู้ความจริงที่สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนแต่ละแห่งสามารถนำไปเป็นสารสนเทศทางการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพด้านจุดอ่อนพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความรู้และทักษะในการบริหารงานวิจัยในโรงเรียนและการให้ความสำคัญกับงานวิจัยน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการทำวิจัยในโรงเรียนถึงแม้ว่าเป็นนวัตกรรมอย่างหนึ่งที่ได้เผยแพร่มานานแล้วแต่การปฏิบัติจริงปรากฏว่ายังไม่มีการปฏิบัติอย่างเป็นแก่นสารเท่าที่ควร และการผลิตผลงานวิจัยที่ออกมาเป็นจำนวนมาก เป็นไปในแบบของการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่างานวิจัยในประเทศไทยที่มีจำนวนมาก คือ งานวิจัยสาขาการบริหารการศึกษา จึงมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของนิรุฒ ธรรมสุนทร (2547, หน้า 44) พบว่าในปัจจุบันครูไทยมีจำนวนหลายแสนคนที่เห็นว่าการวิจัยเป็นสิ่งที่ น่ากลัว ไม่กล้าทำ ถ้าหากครูทุกคนได้ทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนก็จะก่อให้เกิดผลดีต่อวงการศึกษไทย โดยเฉพาะการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น

ส่วนปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน ที่เป็นโอกาส พบว่า การได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือขององค์กรต่างๆ ภายนอกด้านระบบอินเทอร์เน็ตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสืบค้นฐานข้อมูลงานวิจัยได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศและนโยบายของรัฐบาลและหน่วยเหนือ มีการสนับสนุนและส่งเสริมงานวิจัยในโรงเรียน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากการได้รับข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับงานวิจัยจากระบบสารสนเทศ การสื่อสาร การใช้อินเทอร์เน็ตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีความสำคัญต่อการบริหารงานวิจัยในโรงเรียนเป็นอย่างมาก เพราะระบบสารสนเทศสามารถช่วยแก้ไขปัญหาและส่งผลให้การดำเนินงานการบริหารงานวิจัยในโรงเรียนประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของธีรภัทร ชาญเขียว (2553) พบว่า ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้มีระบบสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตโดยจัดให้มีห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นและตั้งเครือข่ายการทำวิจัยในชั้นเรียนและมีความสอดคล้องกับแนวคิดของธริรัตน์ คลีสุนทร (2554) กล่าวว่า การบริหารคือการหาทางทำงานให้สำเร็จการทำงานให้สำเร็จได้นั้นมีวิธีการอยู่มากมายหลายวิธีที่ผู้บริหารทั้งหลายได้ใช้ความรู้ความสามารถเลือกวิธีที่เหมาะสมตามสภาพความรู้ความสามารถเลือกวิธีที่เหมาะสมตามสภาพความต้องการและสภาพแวดล้อมมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ในปัจจุบันปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้สามารถทำงานสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น มีเพิ่มอีก 2 ประการ คือ ข้อมูลสารสนเทศ (Information) และเทคโนโลยี (Technology) ซึ่งหมายถึงการนำเอาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติ 2 ประการหลังนี้โดยทั่วๆ ไปเรียกกันว่า IT (ไอที) ด้านที่เป็นอุปสรรค พบว่า การจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล เพื่อการทำงานวิจัยไม่ต่อเนื่องและเพียงพอและครูผู้สอนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลด้านงานวิจัยและทุนสนับสนุนงานวิจัยทั้งนี้เป็นเพราะว่า การส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถด้านกรวิจัยยังไม่ทั่วถึงและเพียงพอ การกระจายทุนการวิจัยยังไม่กว้างขวางและกระบวนการรับทุนวิจัย มีขั้นตอนมากและยุ่งยาก จึงทำให้ครูผู้สอนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลด้านงานวิจัย

2. ผลการพัฒนาและการประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 กลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ มาตรการและตัวชี้วัด เมื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน พบว่า มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ได้อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการพัฒนากลยุทธ์มีความเหมาะสม ตั้งแต่การเก็บข้อมูลให้ครอบคลุมโดยใช้ทั้งแบบสอบถามและสนทนากลุ่มกับผู้บริหารและครูผู้สอนและนำข้อมูลที่ได้มาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ตรวจสอบ แล้วจึงนำไปสู่กระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก ร่างกลยุทธ์ และตรวจสอบกลยุทธ์และประเมินกลยุทธ์โดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นการวางแผนในการดำเนินงานที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องสัมพันธ์กันเป็นวงจรตามระบบซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2540, หน้า 93) ที่กล่าวถึงหน้าที่ในการบริหารทั่วไป ที่ทำให้ผู้บริหารประสบความสำเร็จต้องทำหน้าที่บริหาร 4 ประการ คือ 1) การวางแผน 2) การจัดองค์การ 3) การนำ และ 4) การควบคุม เพราะกลยุทธ์ที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นกลยุทธ์ที่มีวิธีการและแนวทางเชิงรุกในการปฏิบัติงานตามภารกิจหรือกระบวนการทำงานภายใต้ข้อจำกัดต่างๆ ขององค์การ โดยมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของโรงเรียน เป็นต้น กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นจึงมีความสอดคล้องกับพัชรินทร์ ศิริสุข (2553) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างมีแผนสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า สภาพทั่วไปและกลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างมีแผนมี 7 ด้าน ดังนี้ 1) การกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลง 2) ปัจจัยที่สนับสนุนให้การเปลี่ยนแปลงประสบความสำเร็จ 3) บทบาทหน้าที่ผู้นำการเปลี่ยนแปลง 4) กลวิธีการเปลี่ยนแปลง 5) กลยุทธ์การเปลี่ยนแปลง 6) กระบวนการเปลี่ยนแปลง 7) การลดการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ส่วนสภาพการใช้กลยุทธ์ ได้แก่ 1) กลยุทธ์แบบใช้เหตุผล 2) กลยุทธ์แบบให้เห็นคุณค่าและให้การศึกษาใหม่ 3) กลยุทธ์แบบเรียนรู้ร่วมกัน และ 4) กลยุทธ์พัฒนาความรู้ใหม่ใช้งานวิจัยเป็นฐานการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับแนวคิดของณัฐยา สินตระการผล (2553, หน้า 32) กล่าวว่า การกำหนดกลยุทธ์ต้องใช้การสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการความคิดหลักขององค์กร วิสัยทัศน์และพื้นฐานขององค์กรกับสภาพแวดล้อมภายนอก และยังสอดคล้องกับแนวคิดของรังสรรค์ มณีเล็ก (2549, หน้า 29) กล่าวถึงเกณฑ์การพิจารณากลยุทธ์ที่ดี มีดังนี้ 1) มีความเป็นไปได้ คือต้องสามารถนำมาใช้ได้ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่และมีโอกาสประสบความสำเร็จสูง 2) มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา คือต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา 3) ได้เปรียบในการแข่งขัน คือกลยุทธ์ที่ทำให้นักเรียนได้รับการบริการทางการศึกษาที่ดีกว่า ทำให้ผู้ปกครองและนักเรียนพึงพอใจมากกว่าสถานศึกษาอื่นๆ 4) ทำให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงขึ้นกว่าเดิม คือการทำให้สถานศึกษาดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยใช้ต้นทุนต่ำที่สุด แต่ใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด 5) ได้รับการยอมรับ คือการได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากสถานศึกษาทุกคนทุกฝ่าย

2.2 กลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า กลยุทธ์ 10 กลยุทธ์ มีผลการประเมินด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากและมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายกลยุทธ์พบว่า กลยุทธ์ที่มีค่าเฉลี่ยในด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์ สูงสุด ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยและการบริหารจัดการงานวิจัยให้มีคุณภาพ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารงานวิจัยในโรงเรียน ซึ่งถ้าบุคลากรดังกล่าว มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัย และสามารถบริหารจัดการด้านวิจัยก็จะช่วยให้การบริหารงานวิจัยประสบความสำเร็จ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของสมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2552, หน้า 16) ที่กล่าวว่า การพัฒนากลยุทธ์จำเป็นต้องได้บุคลากรที่วิสัยทัศน์กว้างไกลและมองมิติต่างๆ อันหลากหลาย ส่วนผลการประเมินด้านความเหมาะสมและด้านความเป็นประโยชน์ที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ กลยุทธ์ที่ 6 เสริมสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทำงานวิจัยที่มีคุณภาพและนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญขององค์การที่จะทำให้องค์การมีความเจริญก้าวหน้าและการดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ต้องมีการเสริมสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรอย่างเหมาะสมและมีความสำคัญ

เป็นอย่างมากซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสพจน์ ทรายแก้ว (2553, หน้า 2) ที่กล่าวว่า คนเป็นทรัพยากรที่สามารถสร้างคุณค่าให้กับองค์กรได้ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุคนี้ เกิดขึ้นเนื่องจากระบบบริหารทรัพยากรบุคคล มีการเปิดรับสิ่งแวดล้อมภายใน เช่น นโยบายผู้นำ กลยุทธ์ โครงสร้าง วัฒนธรรม เทคโนโลยีขององค์กรและสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น เศรษฐกิจ การเมือง สังคม กฎหมาย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นต้น และยังมี ความสอดคล้องกับแนวคิดของโร และเดรด (Roe & Drake, 1974 อ้างถึงใน ภารดี อนันต์นาวิ, 2553, หน้า 266) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เป็นผู้กระตุ้นหรือจูงใจผู้ร่วมงาน 2) พัฒนาผู้ร่วมงานให้มีความจริงใจและมีความรับผิดชอบต่อการเรียนการสอน 3) ให้ความร่วมมือในการประเมินผลงาน เพื่อที่จะสนับสนุนและให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงส่วนที่ด้อยให้ดีขึ้น 4) ให้ความร่วมมือกับผู้ร่วมงานในการวางแผนประเมินผลและการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน 5) ให้ความร่วมมือในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน 6) พัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมทางการศึกษา 7) ฝึกนักเรียนให้เป็นผู้ นำเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและ 8) ตั้งศูนย์แนะแนววิชาชีพและปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ และกลยุทธ์ที่มีผลการประเมิน อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 7 สร้างเครือข่ายการดำเนินการบริหารจัดการงานวิจัย ทั้งภายในและภายนอก และกลยุทธ์ที่ 8 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการดำเนินงานวิจัย ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าในสังคมปัจจุบันเป็นสังคมยุคโลกาภิวัตน์ เป็นยุคที่มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้น สิ่งที่ผู้บริหารพึงกระทำคือต้องมีบทบาทหน้าที่และเกี่ยวพันกับการเสริมสร้างพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ควรพิจารณากลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยและการบริหารจัดการงานวิจัยให้มีคุณภาพ เสริมสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทำงานวิจัยที่มีคุณภาพ และนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา สร้างเครือข่ายการดำเนินการบริหาร จัดการงานวิจัยทั้งภายในและภายนอก และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการดำเนินงานวิจัย สำหรับผลการประเมินด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ระดับมากที่สุด และกลยุทธ์ที่ 5 และกลยุทธ์ที่ 6 มีผลการประเมินในด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด เช่นกัน จึงสมควรได้รับการส่งเสริม สนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 รวมถึงการหาปัจจัยสนับสนุนกลยุทธ์ดังกล่าว และนำไปพัฒนาความรู้ ทักษะและเจตคติในการวางแผนการดำเนินงานวิจัยให้กับผู้บริหารและครูผู้สอน ในการบริหารงานวิจัยในโรงเรียนได้ตามความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของหน่วยงาน
2. ผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของโรงเรียน และเลือกกลยุทธ์ดังกล่าวไปใช้การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน

3. ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ควรวิเคราะห์ว่ากลยุทธ์การบริหารงานวิจัยในโรงเรียนว่ากลยุทธ์ใดที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอนและเลือกไปใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยการพัฒนา รูปแบบการบริหารงานวิจัยหรือระบบการบริหารงานวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. ควรทำการวิจัยติดตามการนำกลยุทธ์ไปใช้ในการบริหารงานวิจัยในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมพล รุจินันท์ และสิริพัฒน์ ประโทนเทพ. (2554). *การศึกษาไทยจะไร้ทางแยกยาว*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิส่งเสริมโอลิมปิกวิชาการและมาตรฐานวิทยาศาสตร์อุปกัมภ.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดการและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- ธีรภัทร ชาญเขียว. (2553). *การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2555). *การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี (Annual Action Plan)*. สืบค้นจาก www.planning.oop.cmu.ac.th/web/.../technique_actionplan.htm.
- ณัฐยา สิ้นตระการผล. (2553). *การจัดการเชิงกลยุทธ์ : ภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : ธรรมการพิมพ์.
- นิรุช ธรรมสุนทร. (2547). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พัชรินทร์ ศิริสุข. (2553). *การพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างมีแผนสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภารดี อนันต์นาวี. (2553). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). ชลบุรี : มนต์รี.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2549). *การจัดการสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ : บริษัทธรรมสาร จำกัด.
- รังสรรค์ มณีเล็ก. (2549). *การวางแผนกลยุทธ์และการจัดทำงบประมาณในสถานศึกษา*. นนทบุรี : เกรท เอ็ดดูเคชั่น.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2540). *การบริหารเชิงกลยุทธ์และกรณีศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาการศึกษา.
- สุพจน์ ทราญแก้ว. (2553). *การจัดการภาครัฐแนวใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2552). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2552). *การบริหารเชิงกลยุทธ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ : อมรินทร์.

- สมภาพ บุญเที่ยงตรง. (2550). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัยในชั้นเรียน*. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- โสรส กันแก้ว. (2550). *บทบาทในการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัย
ราชภัฏราชชนครินทร์
- อธิปัตย์ คลี่สุนทร. (2554). *ยุทธศาสตร์การบริหารในยุคโลกาภิวัตน์*. สืบค้นจาก [www.moe.go.th/main2/
article/article_atipat/cyber_manage.doc](http://www.moe.go.th/main2/article/article_atipat/cyber_manage.doc).
- แอ็ดมิน. (นามแฝง). (2552, ธันวาคม 4). *การวิจัย : นวัตกรรมขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา*.
ใน *เดลินิวส์*. สืบค้นจาก <http://social.obec.go.th/node/92>.
- Williams. (2001). *A dministrator evaluations and their role in relation to effective leadership*.
Dissertation Abstract. สืบค้นจาก pub number AAT 3007014.